

Nr 53

Av herr Alemyr m. fl., *angående förbättring av personalvårdsorganisationen inom försvarsväsendet.*

Som framgår av statsverkspropositionen, bil. 6: Fjärde huvudtiteln, har överbefälhavaren den 2 oktober 1957 ingivit förslag om personalvårdsorganisation inom försvarsväsendet, vilket innebär förbättrade resurser för att tillgodose den sociala, kulturella och andliga verksamhetens behov. Den totala kostnaden, inbegripet föreslagna ökningar, uppgår under fjärde huvudtiteln till 1 175 000 kr. och under åttonde huvudtiteln till 235 000 kr.

Chefen för försvarsdepartementet finner det å ena sidan »angeläget att personalvårdsorganisationen inom försvaret utformas på sådant sätt att den betydelsefulla verksamhet, som personalvården utgör, kan bedrivas effektivt och rationellt» men är å andra sidan dels icke övertygad om att organisationsfrågorna bör lösas efter förslagets riktlinjer, dels »icke beredd att nu taga slutlig ställning till förslaget utan anser att det bör övervägas ytterligare».

Med hänvisning till nedan anförda synpunkter och då personalvårdsorganisationen under tolv år praktiskt taget oavbrutet varit föremål för utredning, anse undertecknade att tillräckligt underlag nu torde föreligga för ett definitivt ställningstagande till det av ÖB framlagda förslaget.

När överbefälhavaren avgav sitt förslag framförde han vissa principiella synpunkter som icke ha redovisats i propositionen men torde vara av så grundläggande betydelse för ställningstagandet till frågan att de här böra återgivas:

Även med hänsynstagande till den begränsning av försvarsutgifterna, som i nuläget är nödvändig, är den kvalitetsförbättring, som krigsmakten skulle vinna på en förbättrad personalvård, så väsentlig att jag finner den relativt blygsamma kostnadsökning, som förslaget innebär, erforderlig. Vikten av att den föreslagna personalvårdsorganisationen kommer till stånd grundar sig främst på följande skäl:

1. Krigsmakten behöver kvalificerad och för sin uppgift intresserad militär och civil fast anställd personal för att kunna fullgöra sina åligganden i fred och krig. Denna personals villighet och förmåga att väl utföra sina uppgifter är bl. a. beroende av de åtgärder, som kunna vidtagas till gagn för personalen. Härvid är det av väsentlig betydelse att ansvariga chefer— centralt, regionalt och lokalt — ha erforderliga personella resurser till förfogande för att kunna tillvarata sin personals intressen och låta den få del av personalvårdande åtgärder.

2. Utvecklingen inom det civila samhället har medfört ett allt större behov

av resurser för omhändertagande och bistånd av ungdomen, och betydande åtgärder ha vidtagits under senare år i detta syfte.

Samhället bör i lika hög grad visa omtanke om medborgare, som inkallas till värnpliktstjänstgöring. Därför är det angeläget att krigsmakten har resurser som svara mot de personalvårdande uppgifterna. Med sådana resurser kunna effektivare åtgärder vidtagas för att — i nära samverkan med civila myndigheter och organisationer — förebygga vantrivsel och oro för personliga förhållanden, som ta sig uttryck exempelvis i alkoholmissbruk, pennalism och andra företeelser, vilka när de förekomma äro till allvarlig skada för andan inom krigsmakten, för den enskilde och för samhället i dess helhet.

3. I händelse av krig måste all samhällsverksamhet bli helt förändrad. Detta gäller även de viktiga sociala, andliga och kulturella områden som personalvården skall företräda. Därför är det synnerligen angeläget att personalvårdens behov av en effektiv krigsplanläggning kan bli tillgodosett. De nuvarande bristerna härutinnan beröra icke blott krigsmakten utan även det övriga samhällets funktionsduglighet under krig eller krigsfara.

För dessa och andra i förslaget angivna behov erfordras en kvalitativ och kvantitativ förbättring av personalvårdsorganisationen i enlighet med här framlagda förslag. Förslaget är dock uppgjort med hänsyn till nuvarande försvarsorganisation men så konstruerat, att inskränkningar i denna organisation utan svårigheter kunna medföra minskningar i fråga om antalet tjänster vid berörda staber och förband.

Kostnaderna för förslaget äro — i vad gäller anslaget under IV. huvudtiteln — inräknade i de kostnadsberäkningar som överlämnas i samband med årets petita.

Förslaget är i princip tillstyrkt av Sverges socialdemokratiska ungdomsförbund jämte de övriga politiska ungdomsförbunden, vilket får anses ge ett representativt uttryck för bl. a. ett bedömande av de värnpliktigas behov i dessa avseenden. Officers-, underofficers- och underbefälsförbunden liksom försvarets civila tjänstemanna- och civila personalorganisationer ha även i princip tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Härigenom torde behovet hos den fast anställda personalen ha dokumenterats. Förutom dessa har militieombudsmannen starkt tillstyrkt förslaget liksom hörda kyrkliga och kulturella institutioner.

Mot dessa stå endast statskontoret och försvarets civilförvaltning, som visserligen tillstyrka vissa förbättringar men av kostnadsskäl ställa sig avvisande eller avvaktande.

Under återopande av vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte fatta beslut att personalvården inom försvaret organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med överbefälhavarens förslag och att erforderliga medel härför anvisas.

Stockholm den 21 januari 1958

Stig Alemyr

Erland Carbell

Erik Adamsson